

ספרים

היוצאים לאור

על ידי

"חברת מקיצי נרדמים"

ת ש י " ח

שנה כ"ה לפעולת החברה בארץ ישראל

ראשי החברה

הועד הפועל בישראל (ירושלים)
שמואל יוסף עגנון, יושב ראש
יצחק בער
שמואל ביאלובלוצקי
שלמה דב גויטיין
גרשום שלום
אפרים אלימלך אורבך, מזכיר

חברי הכבוד

חנוך אלבק, ירושלים	שאול ליברמן, ניו-יורק
דוד צבי בנעט, ירושלים	אליעזר הלוי פינקלשטיין, ניו-יורק
ישראל בראדי, לונדון	בצלאל רות, אוכספורד
יהודה אריה וואידה, פאריס	חיים שירמן, ירושלים
יעקב דוד וילהלם, שטוקהולם	שלום שפיגל, ניו-יורק
ישעיה זנה, סינסינטי	ישעיה תשבי, ירושלים

דניאל אלקומסי
פתרון שנים עשר

COMMENTARIUS
IN LIBRUM DUODECIM PROPHETARUM

QUEM COMPOSUIT
DANIEL AL-ḲŪMISSĪ

Saec. IX

PRIMUM EDIDIT
I. D. MARKON

SUMPTIBUS SOCIETATIS MEKIZE NIRDAMIM
HIEROSOLYMIS MCMLVII

פתרון שנים עשר

פירוש לתרי עשר

חברו

דניאל אלקומסי

יוצא לאור בפעם הראשונה ע"י

יצחק דב מרקון

הוצאת "מקיצי נרדמים"

ירושלים התשי"ח

הקדמה

המנוח פרופ' יצחק דב מרקון פרסם בשנת 1927 מאמר על "דניאל אלקומסי מפרש מקרא קראי מהמאה התשיעית" ו שבן הודיע על מציאת כתב יד כמעט שלם של פרושו של אלקומסי לתרי עשר באוסף פירקוביץ שבספריית לנינגרד. מרקון עמד על ערכו של החיבור. למעשה הפירוש העברי הקדום ביותר — מחוץ למדרשים ועד למציאת הפשרים במגילות ים המלח — לאחד מספרי המקרא והבטיח את הוצאת החיבור מטעם האקדמיה. התכנית לא יצאה לפועל. מרקון גלה מגרמניה לאנגליה ופרופ' ש. אסף ז"ל החל לשאת ולתת אתו על הוצאת החיבור מטעם חברת "מקצי נרדמים". המשא והמתן נפסק עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ורק לאחריה ניגש מרקון מחדש להכנת כתב היד לדפוס. המאורעות בארץ גרמו לעיכוב נוסף ובשנת תש"ט הלך מרקון לעולמו. החיפוש אחרי כתב היד נמשך זמן רב. חבר הכבוד של חברתנו, הרב הראשי לבריטניה, ישראל בראדי, עזר לנו בדבר ובאמצעות מר ברנרד הפנר מלונדון, ידיד משפחת מרקון, הגיעה עבודתו של המנוח לידינו. מרקון העתיק את כל כתב היד וכתב הערות לכל הפירוש אבל לא הספיק להכין מבוא. חברתנו מסרה את הספר לדפוס, אחרי שמר צבי קפלן השווה את העתקו של מרקון עם צילום כתב היד, שאף הוא נשלח לנו ע"י מר הפנר. חברנו פרופ' ד. צ. באנעט קרא הגהה של הספר והח"מ קרא הגהה נוספת והשווה עוד פעם את הנדפס עם צילום כתב היד. השתדלנו להדפיס את הספר כפי שיצא מידי מרקון ז"ל, נמנענו מהוספת הערות כדי שהתוספת לא תהא רבה על העיקר. לפיכך הסתפקנו רק בהוספת הערות נחוצות ביותר ובתיקונים הכרחיים. ההערות בסוגריים מרובעים הנוגעות לענייני הערבית הן משל פרופ' בנעט ושאר ההערות משל הח"מ.

אפרים א. אורבך

1. Korrespondenzblatt des Vereins zur gründung und Erhaltung einer Akademie. עמ' 18—30, fur die Wissenschaft des Judentums 1927, בינתיים פרסם יעקב מאן קטעים מהפרוש בספרו Texts and Studies, ח"ב, עמ' 74—81 וזן סם, עמ' 8—22, על המחבר ושרידי שאר פרושיו, ועי' גם ש. ליברמן, שקיעין, ירושלים תרצ"ט עמ' 0—11. קטעים לדוגמא מתוך הפרוש, הדפיס מרקון ב"מלילת" ח"ב, תש"ו, עמ' 188—206.